

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

បច្ចេកទេសដាំដំណាំឆៀប

ឆៀបចំដោយ: នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម សហការជាមួយ
នាយកដ្ឋានសាកល្បង និងដំណាំរួមផ្សំ នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ព ដោយ: ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ឆ្នាំ២០១៩

សៀវភៅ

ស្តីពី

បច្ចេកទេសដាំដំណាំឡែប

រៀបចំដោយ

នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម សហការជាមួយ

នាយកដ្ឋានសាកល្បងកម្ម និងដំណាំរួមផ្សំ នាយកដ្ឋានការពារដំណាំ

អនាម័យ និងកូតតាមអនាម័យ នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

បោះពុម្ពលើកទី១ ចំនួន ២០០០ ច្បាប់

ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពដោយ: ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

រក្សាសិទ្ធិដោយ: នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

សមាសភាពចូលរួមចំណែកផលិតស្យាវកៅ ស្តីពីបច្ចេកទេសដាំដំណាំផ្សេង

I. ទីប្រឹក្សាផ្តល់យោបល់:

១. ឯកឧត្តមបណ្ឌិត	ជិន នាយ	ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទទួលបន្ទុកជា
អគ្គនាយក នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
២. បណ្ឌិត	ម៉ៅ មិនា	នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម
៣. បណ្ឌិត	ភឿន សុភា	នាយកដ្ឋានសាកវប្បកម្ម និងដំណាំរួមផ្សំ។

II. អ្នកអប់រំបង្រៀន:

១. លោក	ផាន ឌុច	នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម។

III. អ្នកស្រាវជ្រាវ:

២. លោក	យុន សុផាន	នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម។

IV. ក្រុមការងារត្រួតពិនិត្យ និងកែសម្រួល:

១. លោក	កេត សំអាត	នាយកដ្ឋានសាកវប្បកម្ម និងដំណាំរួមផ្សំ
២. លោកស្រី	ចាន់ សុធី	នាយកដ្ឋានសាកវប្បកម្ម និងដំណាំរួមផ្សំ
៣. លោក	ជឹម ចាន់ណា	នាយកដ្ឋានការពារដំណាំ អនាម័យនិងភូត
តាមអនាម័យ
៤. លោក	ហុន ធើ	នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម។

មាតិកា

ទំព័រ

I. សេចក្តីផ្តើម.....	១
II. បច្ចេកទេសដាំដុះ.....	៥
១. ការជ្រើសរើសពូជ (Selection Seed).....	៥
១.១ ជ្រើសរើសពូជដោយបំបៅ.....	៧
១.២ ការបណ្តុះកូន.....	៨
២. ការបណ្តុះគ្រាប់ឡើងបារាំង.....	៩
៣. ការរៀបចំដី.....	៩
៣.១. ការរៀបចំរណ្តៅ.....	៩
៤. ការជ្រើសរើសកូន.....	១០
៥. ការរៀបចំដី.....	១០
៦. ការដាំ.....	១១
៦.១. របៀបដាំដំណាំទៀបបារាំង.....	១៣
៦.២ របៀបដាំ និងចន្លោះដើម.....	១៥
III. ការថែទាំ	១៦
១. ការប្រើប្រាស់ដី.....	១៦
១.១ ការប្រើប្រាស់ដី លើដំណាំទៀបបារាំង.....	១៧
២. ការស្រោចស្រព	១៧
៣. ការថែទាំពេលចេញផ្កា.....	១៨
៤. ការថែទាំផ្លែ.....	១៩
៥. ការធ្វើឲ្យឡើងវិញផ្លែតាមការចង់បាន.....	១៩
៦. ការហូតផល(ការចាប់ផ្តើមប្រមូលផល).....	២១
៧. ការកាត់តែងមែកក្រោយពេលប្រមូលផល.....	២១
៨. ការជម្រះស្មៅពូជគល់.....	២២
IV. អំពីសត្វល្អិត និងជំងឺ (Insect Pest and Diseases).....	២៣
១. ជំងឺ.....	២៣
១.១. ផ្សិតអង់ត្រាក់ណូស (Anthracnose).....	២៣
១.២. ជំងឺផ្សិតអុចស្លឹក (Leaf Spot) ៖.....	២៤
១.៣ ជំងឺរលួយឌីភ្លូដូរ៉ា (Diplodia rot).....	២៥
១.៤. ជំងឺដំបៅពណ៌ខ្មៅ (Black canker).....	២៦
២. សត្វល្អិតលើដំណាំឡើង.....	២៧
២.១. ចៃម្យៅ Mealy bug	២៧
២.២. ដង្កូវចោះផ្លែ Fruit borer /Fruit boring caterpillar.....	២៨
២.៣. រុយចោះផ្លែ Fruit fly.....	២៩
២.៤. ស្ពែល Scales.....	៣០
V. ការប្រមូលផល (Harvesting).....	៣២
១. ទៀបស្លឹក.....	៣២
២. ទៀបបារាំង.....	៣៣

ដំណាំទៀប

I. សេចក្តីផ្តើម

នៅប្រទេសកម្ពុជាយើង ទៀបជាប្រភេទដំណាំឈើហូបផ្លែ ងាយស្រួល ដាំដុះព្រោះវាអាចដុះលូតលាស់ ឆ្លាស់ជាមួយដំណាំផ្សេងទៀតបាន វាមានតម្រូវ ការពន្លឺថ្ងៃតិច និងមានលក្ខណៈសមស្របបំផុតនៅលើដីទួល ដីល្បាយឥដ្ឋ។ ទៀបជាប្រភេទដំណាំ ឆាប់ឱ្យផល អាយុវែង សំណុំដើមតូច តែមិនធន់ទ្រាំជាមួយ ទឹក។ ដំណាំទៀបសមស្របជាមួយនឹងអាកាសធាតុក្តៅ ហើយសើម ស្លឹកវាមាន ខ្លួនអាក្រក់ បើភាយក្នុងខ្យល់ ធ្វើឱ្យសត្វល្អិតច្រើនប្រភេទពុំហ៊ាននៅជិត។ ដូច្នេះការ ដាំដំណាំទៀប យើងអាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីរបេបទទ្ធិមគ្គា មួយចំណេញ ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងពីរជួយបណ្តេញសត្វល្អិតមិនឱ្យយាយីដំណាំនៅក្បែរ។

ដំណាំទៀបបារាំងមានឈ្មោះជាភាសាអង់គ្លេស ៖ Soursop ឈ្មោះវិទ្យា សាស្ត្រ៖ *Annona muricata* L. គ្រួសារ ៖ Annonaceae អំបូរ៖ *Annona* ប្រភេទ៖ *A Squamosa* ជារុក្ខជាតិ ត្រកូលជាមួយនឹងទៀបខ្មែរដែរ ។

ទៀបបារាំងសម្បកផ្លែ មានសណ្ឋានជាបន្ទាស្រួចៗទន់មិនមុតដៃទេ សាច់ខាងក្នុងដូចសាច់ផ្លែទៀបខ្មែរដែរ និងមានរសជាតិ ជូរអែម។ ប្រជាជន យើងនិយមបរិភោគ ផ្លែទុំស្រស់ និងដាំក្បែរផ្ទះ ខណៈពេលដែលប្រទេសមួយ

ចំនួន ដាំជាលក្ខណៈឧស្សាហកម្មយកផ្លែ ជាពិសេសយកស្លឹក ធ្វើតែដោយសារមួយរយៈចុងក្រោយនេះ មានការភ្ញាក់ផ្អើលយ៉ាងខ្លាំង នូវគុណភាពរបស់ទៀបបារាំង ដែលអាចព្យាបាលជំងឺមហារីកបានច្រើនប្រភេទ នេះបើយោងតាមការស្រាវជ្រាវថ្មីៗ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក និងប្រទេសមួយចំនួនផ្សេងទៀត។ មានផលិតផលជាច្រើនម៉ាក នៃបណ្តាប្រទេសទាំងនោះដែលផលិតចេញជាតែពីស្លឹកទៀបបារាំង ហើយក៏មានអ្នកជំងឺមហារីកជាច្រើន បានអះអាងថាទទួលបានភាពល្អប្រសើរ បន្ទាប់ពីបានទទួលទានតែពីស្លឹកទៀបបារាំង។ ក្នុងផ្លែទៀបបារាំង មានសារធាតុសំខាន់ៗដែលមានប្រយោជន៍ ដល់សុខភាព និងសម្រស់ ដូចជា Carbohydrate Fructose ជាតិសរសៃ Fiber Protein Vitamin B1 B2 B3 B6 B9 និង Vitamin C ក្នុងកម្រិតខ្ពស់ ក្រៅពីនេះនៅមានជាតិ Calcium Phosphorus Potassium zn ជាដើម។ល។

ការបិភោគផ្លែទៀបបារាំង អាចជំនួយដល់ការព្យាបាលជំងឺមហារីកគ្រប់ប្រភេទ ដោយសារធាតុក្នុងផ្លែទៀបបារាំងអាចបង្កាក់នូវដំណើរនៃការលូតលាស់របស់កោសិកាមហារីក (CANCERKILLER) មិនឱ្យមានការវិវត្តន៍លឿនសារធាតុក្នុងផ្លែទៀបបារាំង ក៏អាចជួយបង្កើនទឹកដោះស្រ្តី ដែលមានបុត្របានល្អ ធ្វើឱ្យស្ងប់អារម្មណ៍ និងគេងលក់ ជួយបន្សាបអាការៈស្រវឹងស្រា ដោយយកសន្លឹកទៅញី ហើយត្រាំជាមួយទឹក និងច្របាច់ក្រូឡា២ផ្លែ ដឹបបន្តិចម្តងៗ ពេល

សល់ទឹក យកមកលុបមុខ។ ការហូបផ្លែទុំ អាចជួយបំបាត់ឈាមចេញតាមដើង ធ្មេញ បំបាត់ក្អក ចុក សន្លាក់ ឈឺក្បាល មួយចំហៀង ជាដើម។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ផ្លែទៀបបារាំង អាចយកមកធ្វើជាបង្កែម ដំណាប់ ទឹកក្រឡុកកាវ៉េមបាន។

ដំណាំឈើហូបផ្លែប្រភេទនេះ មានកម្ពស់ដើមទាបៗល្មម យើងអាច បេះផ្លែបានដោយងាយ ផ្លែទុំប្រើជាបង្កែមស្រស់ទៀបមាន៣ប្រភេទគឺ១. ទៀប បាយ ឬទៀបសាច់ជ្រាយងាយរលះ មានរសជាតិឆ្ងាញ់ មានឈ្មោះទូទៅជាភា សាអង់គ្លេស ៖ Sugar apple ឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រ៖ Annona squamosa L. គ្រួសារ ៖ Annonaceae ២. ទៀបស្វិតឬទៀបសាច់ស្វិត មិនងាយរលះ រក្សា ទុកបានយូរជាងទៀបបាយ ទំហំផ្លែប៉ុនគ្នានឹងទៀបបាយដែរ មានរសជាតិផ្អែម ស្រាលជាងទៀបបាយ ៣. ទៀបបន្លា ឬទៀបទេស (ទៀបបារាំង) ទំហំផ្លែធំ មានកំពកបន្លាខ្ពស់ៗប៉ុន្តែមិនស្រួចមុតដៃនោះទេ ពេលផ្លែទុំសាច់របស់វាមាន

ពូជទៀបបាយ

ពូជទៀបស្វិត

ពូជទៀបបារាំង

ទៀបបារាំងពុះភាពិរ

រស់ជាតិជូរតិចៗ ប៉ុន្តែបើដាំនៅលើដីមានជីជាតិសាច់របស់វាមិនសូវជូរទេ។ ពូជ
ទៀបប្រភេទនេះត្រូវបានគេរកឃើញដំបូងនៅប៉ែកអឺរ៉ុប ហើយត្រូវបាននាំយក
ដាំនៅអាស៊ី ដែលប្រទេសកម្ពុជាយើង ហៅថាទៀបបារាំង។

ទៀបបារាំង គឺជាប្រភេទដំណាំឈើហូបផ្លែមួយបែប អាចដាំដុះបាន
នៅតំបន់អាស៊ី និងនៅអាមេរិកខាងត្បូង។

យោងតាមការស្រាវជ្រាវជាច្រើន ដែលបានធ្វើឡើងនៅប្រទេសអង់គ្លេស
និងកូរ៉េ បានរកឃើញថា ទៀបបារាំងមានសារធាតុម្យ៉ាង អាចសម្លាប់មេរោគ
មហារីកបាន ដោយមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កោសិកាល្អរបស់យើងឡើយ។ ទៀប
បារាំងមួយមានទម្ងន់ចាប់ពី១គីឡូក្រាម ដល់ ៤គីឡូក្រាម សាច់ខាងក្នុងរបស់វា
មានសណ្ឋានជាសសៃៗផុកៗ និងមានរសជាតិជូរអម។ នៅប្រទេសកម្ពុជាយើង
ច្រើនមានគេដឹកតាមកង់ ឬម៉ូតូ ដើរលក់តាមផ្ទះជាហូរហែរ ក្រៅពីនេះក៏ឃើញ
មានគេលក់តាមផ្សារផងដែរ ប៉ុន្តែច្រើនតែរលួយ ឬទុំស្ទើរ កម្រទិញបានផ្លែល្អ
ណាស់។ ចំពោះតម្លៃវាវិញ មួយគីឡូប្រហែលជា១០,០០០-១៥,០០០រៀល។
ពេលខ្លះឃើញមានទៀបបារាំង ផ្លែពណ៌លឿង តែពូជពណ៌លឿងនេះផ្លែវាមិន
ធំទេ រីឯទៀបបារាំង ដែលមានលក់នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះវិញ វាមានផ្លែធំសំបក
ពណ៌ខៀវបៃតងចាស់។

ទៀបបារាំងពេលប្រមូលផល

ទៀបបារាំងពេលពុះជាពីរ

ផ្នែកសំខាន់ៗរបស់ទៀបបារាំងសម្រាប់យកមកព្យាបាលជំងឺមហារីកមាន ដូចជាស្លឹកស្រស់ សំបក សាច់ឈើ និងផ្លែរបស់វា។ គេអាចបរិភោគផ្លែវាតែម្តង ឬយកស្លឹកស្រស់ចំនួន ៥សន្លឹកត្រាំក្នុងទឹកក្តៅមួយកែវ ធ្វើដូចជាតែ ឬហាលស្លឹក ស្រស់ឱ្យស្ងួតបុកឱ្យម៉ដ្ឋ យកមកឆុងជាតែក៏បាន ចំណែកសំបក និងសាច់ឈើ វិញ ត្រូវដាំក្នុងឆ្នាំងដី ៥០០ក្រាម លាយទឹក ៥លីត្រ រំងាស់យកទឹកចំនួន ៥០០ ក្រាម (ស្មើនឹងកន្លះលីត្រ) សម្រាប់ពិសារមួយថ្ងៃ ២ដង ពេលព្រឹក និងពេល ល្ងាច។

ស្លឹកទៀបបារាំង

ផ្លែ និងផ្លែទៀបបារាំង

ដំណាំទៀបសមស្របទៅនឹងតំបន់ដែលមានអាកាសធាតុក្តៅត្រជាក់ និង តំបន់ក្តៅសើម ការដាំដំណាំទៀបនៅប្រទេសកម្ពុជាយើងមិនមានការលំបាក អ្វីទេ ព្រោះជាដំណាំងាយដុះ នៅចន្លោះពន្លឺថ្ងៃ ឬពន្លឺតិច និងមានលក្ខណៈសម ស្របផងដែរនៅតំបន់ដែលមានដីទួល ដីឥដ្ឋល្បាយ ដីសម្បូរណ៍សារធាតុកំបោរ និងម៉ង់ហ្គាណែស(Mg) ព្រោះដីប្រភេទនេះធ្វើឱ្យទៀបមានផ្លែធំ និងមានរស ជាតិឆ្ងាញ់ ។

II. បច្ចេកទេសដាំដុះ

១. ការជ្រើសរើសពូជ (Selection Seed)

ពូជមាន៣ប្រភេទគឺ៖

- ពូជទៀបស្វិត
- ពូជទៀបបាយ
- ពូជទៀបបន្លា(ហៅថាទៀបបារាំង)

➤ ទៀបស្វិតជាប្រភេទដំណាំងាយដាំ សំណុំដើមតូច រហ័សផ្តល់ផល ដូច្នោះការជ្រើសរើសពូជពុំទាមទារការប្រុងប្រយ័ត្នខ្លាំងពេកទេ

➤ ទិញផ្លែទៀបស្វិតពីផ្សារយកផ្លែធំចាស់ល្អ មិនកំពិត សាច់ច្រើនលុះ ហូបសាច់រួចត្រូវសណ្តិតគ្រាប់ទុកក្រោមម្លប់

ផ្លែទៀបស្វិតជិនទាន់ពុះ

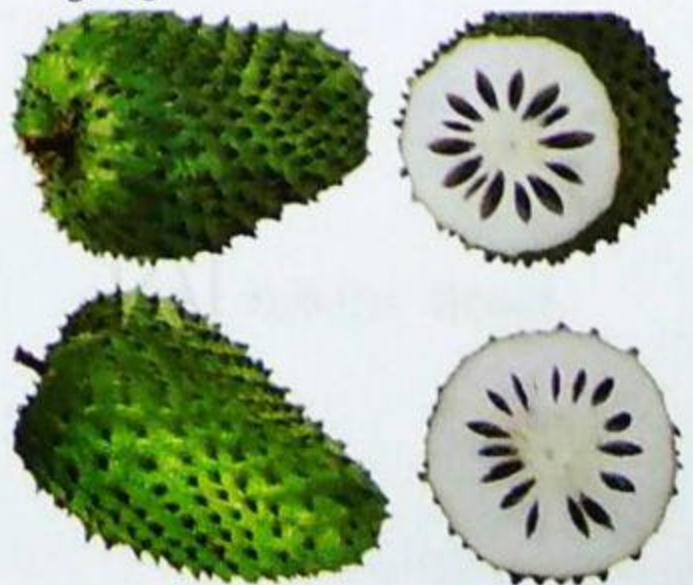
ផ្លែទៀបស្វិតពុះរួច

➤ ចំពោះការជ្រើសរើសពូជទៀបបារាំង ត្រូវជ្រើសរើសពូជដែលមាន ផ្លែច្រើន ធំ ទម្ងន់ពី១ ទៅ ២ គីឡូក្រាម និងមានគ្រាប់តិច

➤ ផ្លែមានរាងល្អ ហើយមានរសជាតិឆ្ងាញ់

ផ្លែទៀបបារាំងជិនទាន់ពុះ

ផ្លែទៀបបារាំងពុះរួច

